EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 17.6.2025
COM(2025) 823 final/2

2025/0177 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiive 2009/43/EÜ ja 2009/81/EÜ seoses kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude lihtsustamise ning julgeoleku- ja kaitsealaste hangete lihtsustamisega

{SWD(2025) 820 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Venemaa sissetung Ukrainasse on selgelt näidanud vajadust tagada tugevam kogu liitu hõlmav kaitseotstarbeliste toodete turg, mis suudaks toetada liikmesriikide kaitsevalmiduse suurendamist tekkivate julgeolekuohtude korral. Käimasolev konflikt on toonud esile Euroopa kaitsemaastiku haavatavused, millest tuleb välja, kui tähtis on kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi sidusus ja kerksus. Hästi toimiv Euroopa kaitseturg on ülioluline, et liikmesriikidele oleks praegustele ja tulevastele julgeolekuprobleemidele tulemuslikult reageerimiseks tagatud juurdepääs vajalikule kaitsevõimele, -tehnoloogiale ja vajalikele kaitseotstarbelistele toodetele.

Muutused geopoliitilisel maastikul on Euroopa kaitseturgu märkimisväärselt mõjutanud, põhjustades häireid tarneahelates, kasvatades nõudlust kaitseotstarbeliste toodete järele ning suurendades vajadust koostalitlusvõimeliste ja uuenduslike lahenduste järele. Euroopa kaitseturgu mõjutavad kehtivad õigusaktid ei ole aga praegustele probleemidele täielikult kohandatud, mis takistab liikmesriikidel tekkivatele ohtudele kiiresti ja tulemuslikult reageerida.

Nende probleemide lahendamiseks peab Euroopa Liit võtma meetmeid kogu ELi hõlmava kaitseotstarbeliste toodete turu tugevdamiseks, edendades integreeritumat ja konkurentsivõimelisemat kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi. Tugevama ja vastupidavama Euroopa kaitseturu loomise kaudu saab liit toetada liikmesriikide kaitsevalmiduse suurendamist, edendada Euroopa strateegilist autonoomiat ning aidata kaasa stabiilsema ja turvalisema Euroopa julgeolekukeskkonna loomisele.

Ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“[1] on märgitud, et „Euroopa kaitsevõime taastamiseks on kõigepealt vaja teha pika aja jooksul suuremahulisi investeeringuid. Peame koos kiiremini arendama kõiki tegevussuundi, et Euroopa kaitsevalmidust viivitamata suurendada nii, et Euroopal oleks hiljemalt 2030. aastaks tugev ja piisav kaitsepositsioon“. Lisaks on märgitud, et võttes aluseks kava „ReArm Europe“ / „Kaitsevalmidus 2030“ raames välja pakutud vahendite järkjärgulise kasutuselevõtu prognoosid, võivad kaitseinvesteeringud järgmise nelja aasta jooksul suureneda vähemalt 800 miljardi euroni.

Euroopa kaitsevõime taastamine nõuab pika aja jooksul nii avalikult kui ka erasektorilt märkimisväärseid investeeringuid. Eespool toodut silmas pidades ja kuna ülemkogu kutsus Euroopa Komisjoni üles kiirendama tööd kõigis tegevussuundades, et otsustavalt suurendada Euroopa kaitsevalmidust aastaks 2030, on käesoleva ettepaneku eesmärk muuta liidu õigusraamistik kaitsevalmidusega seotud tegevusi soodustavaks ja tõsta üldine kaitsevalmidus tasemele, mis tagab usutava heidutuse igasuguse relvastatud kallaletungi ohu ärahoidmiseks.

Ettepaneku eesmärk on reageerida tõsiasjale, et vaja on kiiresti korvata viimastel aastakümnetel tekkinud olulised kaitseinvesteeringute puudujäägid, kohandades õigusraamistikku nii, et see võimaldaks paremini teha selles valdkonnas vajalikke erakorralisi jõupingutusi. Täpsemalt esitab komisjon käesoleva ettepanekuga lihtsustamisettepanekud, et

[1] Ühine valge raamat „Euroopa kaitsevalmidus 2030“, JOIN(2025) 120 final, 19.3.2022.

kõrvaldada regulatiivsed tõkked, hõlbustada ja kiirendada kaitsealaseid riigihankeid ja kaitseotstarbeliste toodete ELi-sisest vedu ning hõlbustada Euroopa kaitsevalmiduse suurendamist ja tööstusliku baasi ülesehitamist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepaneku eesmärk on kohandada kogu ELi hõlmavat kaitseturgu reguleerivaid sätteid praeguse julgeolekustsenaariumiga, tehes sihipäraseid muudatusi, mis lihtsustavad haldusmenetlusi, vähendavad bürokraatiat ja tagavad paindlikumad lahendused. Ettepanekuga püütakse menetluste sujuvamaks muutmise ja bürokraatlike takistuste vähendamise teel luua dünaamilisem ja reageerimisvõimelisem Euroopa kaitseturg, mis pakub paremaid vahendeid liikmesriikide kaitsevalmidusega seotud jõupingutuste toetamiseks ning konkurentsivõimelise ja uuendusliku Euroopa kaitsetööstuse arendamise edendamiseks. Ettepanekus järgitakse ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ kindlaks määratud visiooni ja eesmärke ning sellega soovitakse hõlbustada kava „ReArm Europe“ / „Kaitsevalmidus 2030“ rakendamist. See sisaldab ka sätteid, millel on konkreetne eesmärk viia ELi kaitsealaseid riigihankeid ja kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitlev määrus paremini kooskõlla ELi kaitsetööstuse programmide, näiteks Euroopa Kaitsefondi rakendamisega seotud vajadustega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi kaitseturu tugevdamiseks kavandatud meetmed tuginevad poliitikavaldkonnas praegu kehtivatele õigusnormidele ja täiendavad neid, et parandada Euroopa kaitsevõimet ja toetada liikmesriikide kaitsevalmiduse suurendamist. Nende meetmetega tehtavad kohandused piirduvad sellega, mis on vajalik, et tagada liikmesriikidele võimalus saavutada lähitulevikus nõutaval tasemel kaitsevalmidus, et reageerida muutustele julgeolekumaastikul ja vajadusele hoida ära uusi ohte.

Ettepanek on osa meetmepaketist, mille eesmärk on laiendada sätteid, millest teised valdkonnad praegu kasu saavad, kaitsesektorile ja konkreetsemalt teenida kaitsevalmidusega seotud eesmärke, sealhulgas toetada kaitseotstarbeliste toodete tootmis- ja tarneahelat. Selle eesmärk on täita komisjoni võetud kohustused: 1) suurendada Euroopa kaitsevõimet, et reageerida murele seoses Venemaa agressiooniga, ning 2) ehitada üles ELi kaitsetööstus ja kutsuda üles tegema suuremahulisi pikaajalisi investeeringuid kaitsevõimesse, et ennetada ohte, nähes ette lihtsustamise halduskoormuse ja bürokraatia vähendamiseks.

Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse (REFIT) programmi raames tagab komisjon, et tema õigusaktid on eesmärgipärased, suunatud sidusrühmade vajadustele ja aitavad minimeerida koormust ning nende abil saavutatakse seatud eesmärgid. Käesolev ettepanek on seega osa REFIT-programmist ning vähendab tarbetut koormust kaitsesektoris, viies õigusaktid kooskõlla praegu eri menetluste ja kavade suhtes kohaldatavate eeskirjadega.

Käesoleva ettepaneku puhul keskendutakse kaitsevalmidusega seotud tegelikust olukorrast tulenevatele vajadustele, muutes õigusaktide eesmärkide saavutamise ettevõtjate ja avaliku sektori asutuste jaoks tõhusamaks ja vähem koormavaks.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanekuga muudetakse kehtivaid direktiive. Seega on ettepaneku õiguslik alus sama mis muudetavate direktiivide õiguslik alus, nimelt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 53 lõige 2, artikkel 62 ja artikli 114 lõige 1. ELi toimimise lepingu artikkel 114 on üldine õiguslik alus, mille eesmärk on rajada ühtne turg või tagada selle toimimine. Käesoleva direktiivi õiguslik alus on nende muudatuste osas, millega

muudetakse direktiivi 2009/43/EÜ,[2] ELi toimimise lepingu artikkel 114. Käesoleva direktiivi õiguslik alus on nende muudatuste osas, millega muudetakse direktiivi 2009/81/EÜ,[3] ELi toimimise lepingu artikli 53 lõige 2 ning artiklid 62 ja 114.

Kõik käesolevast ettepanekust mõjutatud õigusaktid sisaldavad sarnaseid sätteid, mille eesmärk on vähendada liikmesriikide ja tööstuse koormust või pakkuda neile abi kohustuste täitmisel, mis neile on pandud asjakohaste õigusaktidega, eesmärgiga muuta selliste õigusaktide kohaldamine lihtsamaks ja vähem koormavaks. Et suurendada seda proportsionaalsust halduskoormuse osas, peetakse vajalikuks laiendada sätteid kogu ELi hõlmavale kaitseturule, et toetada liikmesriikide kaitsevalmiduse suurendamist ning edendada konkurentsivõimelise ja uuendusliku Euroopa kaitsetööstuse arengut.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ettepaneku eesmärk on muuta ELi õigusakte, mis puudutavad otseselt kogu ELi hõlmavat kaitseturgu. Sama eesmärki ei ole võimalik saavutada liikmesriikide tasandil, eelkõige kui võtta arvesse ka vajadust tagada kõigis liikmesriikides ühtlustatud lähenemisviis, mis on tulemusliku lihtsustamise seisukohast otsustava tähtsusega.

- **Proportsionaalsus**

Direktiivide 2009/81/EÜ ja 2009/43/EÜ muudatustes kontekstis on ettepaneku eesmärk lihtsustada praegu kohaldatavat õigusraamistikku ja kodifitseerida Euroopa Liidu Kohtu praktikaga kehtestatud hankeõiguse teatavad elemendid.

Meetmed ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Kõik käesoleva ettepanekuga käsitletavad direktiivid on ELi eeskirjade kohaselt ühtlustatud õigusaktid. Need õigusaktid sisaldavad sätteid, mille puhul võetakse arvesse kaitsesektori olukorda ja kasvavaid vajadusi ning tagatakse, et nõuetega ei koormata tarbetult kaitsevalmiduse ning sellega seotud tootmise ja tarneahela protsesse. Käesoleva ettepaneku eesmärk on muuta selliste õigusaktide kohaldamine lihtsamaks ja vähem koormavaks.

Seega näib tõhususe huvides olevat kõige sobivam lahendus ühisettepanek kaitsesektori suhtes kohaldatavate erinevate asjakohaste sätete kohta kaitsevalmidust käsitleva koondettepaneku kujul. Direktiivi valimist põhjendab käesoleva ettepaneku puhul eelkõige vajadus kasutada sama õigusvahendit, mida on kasutatud muudetavate õigusaktide puhul.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

ei kohaldata

---

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta (ELT L 146, 10.6.2009, lk 1–36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76–136, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Sidusrühmadega konsulteerimise protsess oli põhjalik ja hõlmas avalikku küsitlust, mis oli avatud 22. aprillini 2025, ning mitmeid sihipäraseid kohtumisi liikmesriikide, liidu asjaomaste ettevõtjate esindajate ja muude peamiste sidusrühmadega. Konsultatsiooniprotsessi käigus, võttes seejuures arvesse komisjoni kogemust asjakohaste õigusaktide rakendamisel, tehti kindlaks peamised takistused ja probleemid ELi regulatiivses keskkonnas. Saadud väärtuslikule teabele ja komisjoni eksperditeadmistele tuginedes püütakse käesoleva direktiivi ettepanekute abil käsitleda kõnealuseid põhiküsimusi ja parandada ELi õigusraamistiku üldist tulemuslikkust.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Kavandatud meetmed määrati kindlaks pärast kehtivate õigusaktide sisekontrolli protsessi ja tuginedes seotud õigusaktide rakendamisel saadud kogemustele. Kuna tegu on liidu õigusaktidest tulenevate kaitsevalmidusvõimega seotud vajaduste pideva hindamise protsessi osaga, kontrollitakse kaasnevat koormust ja mõju sidusrühmadele ka edaspidi.

Mõjuhinnang

Euroopa Ülemkogu kutsus oma 20. märtsi 2025. aasta järeldustes komisjoni üles „kiirendama tööd kõigis tegevussuundades, et järgmise viie aasta jooksul otsustavalt suurendada Euroopa kaitsevalmidust“, ning kutsus komisjoni üles võtma kiiresti meetmeid protsesside lihtsustamiseks julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas. Kuna käesolev ettepanek, mille eesmärk on toetada Euroopa kaitsetööstuse kiiret kohanemist uue geopoliitilise olukorraga ja abistada sõjas olevat riiki alates 2023. aasta algusest, on kiireloomuline, ei olnud võimalik mõjuhinnangut kaitsevaldkonna koondõigusakti esitamiseks ette nähtud aja jooksul koostada. Kolme kuu jooksul pärast käesoleva ettepaneku vastuvõtmist esitab komisjon oma talituste töödokumendi, milles esitatakse kõnealuse seadusandliku meetme põhjendus ja selgitatakse selle sobivust kindlaksmääratud poliitikaeesmärkide saavutamiseks kooskõlas asjakohaste parema õigusloome eeskirjadega.

Ettepanekus käsitletakse õigusaktide piiratud ja sihipäraseid muudatusi. Muudatused põhinevad õigusaktide rakendamisel saadud kogemustel. Muudatused ei avalda poliitikale märkimisväärset mõju, vaid tagavad üksnes tõhusama ja tulemuslikuma rakendamise. Kuna muudatused on sihipärased ning asjakohased poliitikavalikud puuduvad, ei ole mõjuhinnang vajalik. Lisatud teatises käsitletakse siiski selliste meetmete mõjuga seotud elemente, sealhulgas sellega seoses läbi viidud ELi avaliku küsitluse tulemuste analüüsi.

• Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine

Tegemist on õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi ettepanekuga, mille eesmärk on lihtsustada õigusakte ja vähendada sidusrühmade koormust.

Põhiõigused

ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

ei kohaldata

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

ei kohaldata

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

ei kohaldata

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Direktiiv 2009/43/EÜ

- Täiendatakse selliste juhtumite loetelu, mille puhul liikmesriigid võivad teha erandeid kohustusest taotleda eelnev luba kaitseotstarbeliste toodete veoks, et hõlmata ELi kaitsetööstuse programmidest rahastatavate projektide rakendamiseks vajalikud veod, struktureeritud piiriülese tööstuspartnerluse raames toimuvad veod, ELi institutsioonidele ja asutustele ning Euroopa Kaitseagentuurile tehtavad veod ning kriisist tingitud hädaolukorras tehtavad veod.

- Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks vedusid käsitleva raamistiku teatavad mitteolemuslikud osad.

- Üldise veoloa kohaldamisala laiendatakse, et hõlmata lisaks sertifitseeritud Euroopa kaitseettevõtjatele tehtavatele vedudele sertifitseeritud üksuste tehtavad veod.

- Liikmesriigid peavad nägema oma õigusaktidega ette võimaluse kehtestada muid kui artikli 5 lõikes 2 nimetatud üldisi veolube.

- ELi kaitsetööstuse projektide, näiteks Euroopa Kaitsefondi tarvis nähakse ette üldised veoload, millega hõlmatakse kõik kaitseotstarbelised tooted ja kõik projekti elluviimiseks vajalikud veod.

- Muudetakse sätet, mis käsitleb kaitseotstarbeliste toodete tarnijate esitatavat teavet, et tagada neile vajalik paindlikkus, säilitades samal ajal läbipaistvuse ja kontrolli.

Direktiiv 2009/81/EÜ

- Direktiivis 2009/81/EÜ sätestatud piirmäärasid tõstetakse, et võimaldada liikmesriikidel keskenduda kriitilise tähtsusega hankelepingutele ja vähendada väiksemate hankemenetluste puhul tööstusele pandavat halduskoormust.

- Ette nähakse direktiivil 2014/24/EL põhinev avatud hankemenetlus ja dünaamiline hankesüsteem, et suurendada liikmesriikide käsutuses olevate vahendite valikut.

- Innovatsioonipartnerluse menetlus: uuenduslike lahenduste hankimise toetamiseks nähakse ette muudetud ja paindlikum direktiivil 2014/24/EL põhinev innovatsioonipartnerluse menetlus.

- Lihtsustatud menetlus paralleelsete konkurentsipõhiste teadus- ja arendusprojektide tulemuste hankimiseks: paralleelsetest konkureerivatest teadus- ja arendusprojektidest tulenevate uuenduslike toodete või teenuste hankimiseks nähakse ette lihtsustatud menetlusega otsehanked.

- Ette nähakse ajutine erand, mis võimaldab liikmesriikidel ühishangete, sealhulgas valmislahenduste hangete puhul kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust. Seda saab kasutada, kui vähemalt kolm liikmesriiki hangivad kaitseotstarbelisi tooteid, mis on identsed või vaid väikeste erinevustega.

- Direktiivis 2009/81/EÜ kodifitseeritakse sätted, mis käsitlevad liikmesriikide ühinemist teadus- ja arendustegevusel põhinevate koostööprogrammidega pärast teadus- ja arendustegevuse etapi lõppu.

- Täpsustatakse riigihangete raamlepinguid reguleerivaid eeskirju ja raamlepingu maksimaalset kehtivusaega pikendatakse seitsmelt aastalt kümnele.

- Kaitsealaste hangetega seotud statistilise aruandluse kohustusi vähendatakse, et leevendada liikmesriikide halduskoormust.

2025/0177 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiive 2009/43/EÜ ja 2009/81/EÜ seoses kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude lihtsustamise ning julgeoleku- ja kaitsealaste hangete lihtsustamisega

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 2, artiklit 62 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Nagu on rõhutatud ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“,[4] ähvardab liitu tõsine ja üha suurenev oht, mis on eelkõige seotud täiemahulise konflikti taastekkimisega Euroopas. Suurenevatele julgeolekuprobleemidele reageerimiseks on hädavajalik, et liit astuks otsustavaid samme oma kaitsevõime tugevdamiseks. Selleks tehtava jõupingutuse oluline aspekt on vajadus suurendada liidu kaitsealast tootmisvõimsust, et võimaldada tulemuslikult reageerida tekkivatele julgeolekuvajadustele. Euroopa kaitsevalmidust on vaja kiiresti suurendada, et Euroopal oleks hiljemalt 2030. aastaks tugev ja piisav kaitsepositsioon.

(2) Liikmesriikide ja liidu kaitsevalmiduse suurendamise eesmärgi saavutamiseks on väga oluline lihtsustada ja ühtlustada õigusnorme. Õigusraamistike sujuvamaks muutmise ja omavahel vastavusse viimisega saab liit luua kaitsetööstuse jaoks soodsama keskkonna, mis toetab tööstuse tegevust ja innovatsiooni ning võimaldab toota kaitsevõime loomiseks vajalikke tooteid, et tagada Euroopa julgeolek ja kaitsevalmidus. Ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“[5] esitati kaitsevalmidust mõjutavate õigusaktide lihtsustamise eesmärgid.

(3) Kaitseotstarbeliste toodete liidusiseste vedude jaoks on tarvis eelnevalt saada üldine, koond- või üksik veoluba, mille annab välja liikmesriik, mille territooriumilt tarnija soovib kaitseotstarbelisi tooteid vedada. Liikmesriigid võivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/43/EÜ[6] loetletud erijuhtudel vabastada kaitseotstarbeliste toodete veod eelneva loa taotlemise kohustusest. Võttes arvesse muutusi julgeolekuolukorras ja selliste liidu kaitsetööstuse programmide kasutuselevõttu, mille eesmärk on eelkõige tugevdada piiriülest koostööd liidus, on asjakohane täiendada

4 JOIN(2025) 120 final, 19. märts 2025.

5 Ühine valge raamat „Euroopa kaitsevalmidus 2030“, JOIN(2025) 120 final, 19.3.2022.

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta (ELT L 146, 10.6.2009, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

nende juhtude loetelu, mille puhul liikmesriigid võivad vabastada veod eelneva loa taotlemise kohustusest. Eelkõige tuleks erandi tegemise võimalus ette näha seoses selliste vedudega nagu ELi kaitsetööstuse programmidest rahastatavate projektide rakendamiseks vajalikud veod, struktureeritud piiriülese tööstuspartnerluse raames toimuvad veod, ELi institutsioonidele ja asutustele ning Euroopa Kaitseagentuurile tehtavad veod, kriisist tingitud hädaolukorras tehtavad veod ning Euroopa Liidu lepingu artikli 28 kohastest liidu meetmetest tuleneva sõjalise ja kaitseabiga seotud veod.

(4) Hästi toimiv liikmesriikidevaheline vedude süsteem on kogu liitu hõlmava kaitseturu eeltingimus. Kiiresti muutuv julgeolekumaastik nõuab suuremat paindlikkust, mis võimaldab komisjonil ja liikmesriikidel olukorrale sihipäraselt ja kiiresti reageerida. Seega peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks vedude raamistiku teatavad mitteolemuslikud osad. Sellistes delegeeritud õigusaktides võiks määratleda ühtlustatud lähenemisviisi artikli 4 lõike 8 rakendamiseks, näiteks määrates kindlaks nn tundlikud komponendid või kehtestades *de minimis* eeskirja. Samuti on asjakohane anda komisjonile õigus kas liikmesriigi taotlusel või omal algatusel täiendada selliste juhtude loetelu, mille puhul liikmesriikidel oleks võimalik vabastada veod eelneva loa taotlemise kohustusest, võimaldades seeläbi suuremat paindlikkust ja paremaid võimalusi kaitseotstarbeliste toodete liidusiseste vedude lihtsustamiseks ja kiirendamiseks.

(5) Lisaks peaks komisjonil põhjenduses 4 esitatud põhjustel olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks ühtsed tingimused, mille alusel liikmesriigid otsustavad, millist liiki veoluba tuleks konkreetsete kaitseotstarbeliste toodete või kaitseotstarbeliste toodete kategooriate suhtes kohaldada.

(6) Liidusiseste vedude korra tulemusliku ja tõhusa toimimise huvides peaksid liikmesriigid tagama, et kõik tarnijad, kes soovivad nende territooriumilt kaitseotstarbelisi tooteid vedada, võivad kasutada üldist veoluba või taotleda koond- või üksikut veoluba. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada vaid selliseid eeltingimusi, mis põhinevad üksnes kriteeriumidel, mis on otseselt seotud tarnijate suutlikkusega järgida vedusid ja ekspordikontrolli käsitlevaid õigusakte. Selliste kriteeriumide alusel nagu tarnijate õiguslik vorm või staatus ei saa välistada teatavate kategooriate tarnijate võimalust kasutada üldisi veolubasid või taotleda koond- või üksikuid veolubasid.

(7) Selleks et edendada sertifikaatide kasutust vastuvõtjate seas ning hõlbustada piiriülest koostööd ja tarneahelate avatumaks muutmist liidus, on asjakohane laiendada üldise veoloa kohaldamisala nii, et see hõlmaks lisaks sertifitseeritud vastuvõtjatele tehtavatele vedudele ka sertifitseeritud üksuste tehtavaid vedusid. Sellised ettevõtjad on näidanud, et neil on piisav suutlikkus järgida veo- ja ekspordikontrolliga seotud eeskirju, ning nad on katnud märkimisväärsed sertifitseerimise kulud. Nad peaksid saama kasutada lihtsustatud ja vähem koormavaid võimalusi liidusiseste vedude korraldamiseks.

(8) Nagu on sätestatud direktiivi 2009/43/EÜ artikli 1 lõikes 2, ei mõjuta käesolev direktiiv liikmesriikide otsustusõigust kaitseotstarbeliste toodete ekspordipoliitika osas.

(9) Direktiivi 2009/43/EÜ kohaselt võivad liikmesriigid kehtestada ka muid kui artikli 5 lõikes 2 nimetatud üldisi veolube. Selle võimaluse kasutamist võivad aga takistada

siseriiklikud eeskirjad, mis vähendavad paindlikkust ja riiklike kontrolliasutuste suutlikkust kasutada täielikult direktiiviga 2009/43/EÜ kehtestatud vahendeid. Näiteks võiks muud liiki üldised veoload ette näha seoses selliste vedudega nagu ELi kaitsetööstuse programmidest rahastatavate projektide rakendamiseks vajalikud veod, kontsernisisesed veod ja kriisist tingitud hädaolukorras tehtavad veod. Seega on asjakohane nõuda, et liikmesriigid võimaldaksid oma siseriiklike õigusaktidega kehtestada muid üldisi veolube kui need, mis on loetletud direktiivi 2009/43/EÜ artikli 5 lõikes 2.

(10) Liidu kaitsetööstuse programmide, näiteks Euroopa Kaitsefondi rakendamist takistab sageli asjaolu, et kaitseotstarbeliste toodete veod viibivad, kuna liikmesriikide veolubade saamise menetlus on pikk ja keeruline. Need viivitused võivad pärssida programmide üldist tõhusust ja tulemuslikkust ning vähendada liidu ja selle liikmesriikide suutlikkust arendada ja omandada vajalikku kaitsevõimet õigeaegselt ja kulutõhusalt. Selle probleemi lahendamiseks on vaja näha nende programmide jaoks ette üldised veoload. Nende üldiste veolubade kohaldamisalasse peaks kuuluma kõik direktiivi 2009/43/EÜ lisas sätestatud kaitseotstarbelised tooted ning kõik materiaalsete toodete veod ja mittemateriaalsete toodete siirded, mis tarnijal projekti rakendamiseks korraldada tuleb. Samuti võiksid liikmesriigid ette näha, et selliseid lube võib kohaldada asjaomase projekti raames välja töötatud toote kogu elutsükli suhtes, sealhulgas tootmis-, hooldus- ja uuendusetapi suhtes. Selliste üldiste veolubade kehtestamine vähendaks viivitusi, suurendaks tõhusust ja hõlbustaks nendes projektides osalevate ettevõtjate koostööd, toetades seeläbi tugeva ja konkurentsivõimelise liidu kaitsetööstuse arendamist. Selles kontekstis kasutatavat terminoloogiat tuleks tõlgendada samamoodi nagu liidu kaitseprogrammide näidistoetuslepingu[7] terminoloogiat.

(11) Lisaks on tehnoloogia arengut silmas pidades vaja kohandada kaitseotstarbeliste toodete tarnijate esitatavat teavet käsitlevaid eeskirju, kuna kehtivad sätted võivad mittemateriaalse tehnoloogia siirde korral osutuda koormavaks. Asjakohane on tagada tarnijatele vajalik paindlikkus, et hõlbustada kaitseotstarbeliste toodete tõhusat ja tulemuslikku vedu liidus, säilitades samal ajal läbipaistvuse ja kontrolli. Mittemateriaalse tehnoloogia siirdega seotud teabenõuete muutmise vajadust tuleb hinnata juhtumipõhiselt. Seega tuleks liikmesriikidele anda võimalus kohaldada selliseid teabenõudeid üksnes juhul, kui nende kohaldamisega ei kaasne tarnijate jaoks liigselt koormavaid aruandluskohustusi.

(12) Eriti oluline on, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes[8] sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(13) Käesoleva direktiivi õiguslik alus on nende muudatuste osas, millega muudetakse direktiivi 2009/43/EÜ, ELi toimimise lepingu artikkel 114.

---

[7] EAFi toetuslepingu näidis on kättesaadav komisjoni veebisaidil https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/edf/agr-contr/mga_edf_v1.0-01052023_en.pdf.

[8] ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

(14) Relvastatud rünnakuid ära hoidva usutava heidutuse tagamiseks vajaliku kaitsevõime arendamiseks ja kaitsevalmiduse suurendamiseks tuleb Euroopa kaitseinvesteeringuid hüppeliselt suurendada. Järkjärgulise kasutuselevõtu prognooside kohaselt küündiks järgmise nelja aasta jooksul tehtavate kaitseinvesteeringute väärtus vähemalt 800 miljardi euroni; see hõlmab kulutusi, mille rahastamiseks saadakse 150 miljardit eurot nõukogu määrusega (EL) 2025/1106[9] loodud Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendist (SAFE). Need märkimisväärsed investeeringud liikmesriikide kaitsesse hõlmavad suuremahulisi riigihankeid. Seepärast on asjakohane lihtsustada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ[10] teatavaid sätteid, millega reguleeritakse kaitseotstarbeliste ja tundlike julgeolekualaste tööde, kaupade ja teenuste hankeid, säilitades samal ajal kogu liitu hõlmava hästi toimiva kaitseturu. Liikmesriikidele tuleks tagada nii paindlikkus oma varude kiireks täiendamiseks kui ka võimalus seda teha jätkusuutlikul viisil ning parim viis selle eesmärgi saavutamiseks on kasutada täielikult siseturu potentsiaali. Liidus kaitsealaste hanke-eeskirjade sujuvamaks muutmine peaks tagama liikmesriikidele paindlikkuse, mida on vaja tekkivatele julgeolekuvajadustele reageerimiseks, edendades samal ajal konkurentsivõimelist ja integreeritud Euroopa kaitseturgu, mis toetab kaitsevõimet pikas perspektiivis.

(15) Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja suurendada direktiiviga 2009/81/EÜ hõlmatud hankelepingute piirmäärasid. Kõnealuse kohandusega võimaldataks liikmesriikidel suunata ressursse esmajoones kriitilise tähtsusega hankelepingute tarvis ja seega oma hanke-eelarvet tulemuslikumalt jaotada. Samal ajal vähendaks see tööstusele pandavat halduskoormust väiksemate hankemenetluste puhul ning aitaks seega vähendada kõnealuste lepingutega seotud regulatiivset keerukust ja kulusid.

(16) Lisaks tuleks liikmesriikidele tagada paindlikkus, mis võimaldaks saada kasu kõigist olemasolevatest riigihangetega seotud vahenditest. Selleks et tagada ostjatele rohkem võimalusi riigihangete korraldamiseks, tuleks lisada võimalus kasutada avatud hankemenetlust ja dünaamilist hankesüsteemi. Need kaks menetlust põhinevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/24/EL[11] sätestatud menetlustel.

(17) Liit peab hakkama kiiresti rakendama oma üldist innovatsioonisuutlikkust ja tegema märkimisväärseid investeeringuid, et taastada oma konkurentsieelis ja vältida tehnoloogilise sõltuvuse tekkimist. Direktiivi 2009/81/EÜ tuleks kohandada ka selleks, et paremini toetada innovatsiooniga seotud riigihankeid, tagamaks, et liikmesriikide tehtavad märkimisväärsed investeeringud oma kaitsevalmiduse suurendamisse oleksid tulevikukindlad ja tooksid pikaajalist kasu. Uuenduslike kaitselahenduste hankimise lihtsustamisega saaks liit soodustada tipptasemel tehnoloogia ja kaitsevõime arendamist, mis tähendaks lõppkokkuvõttes kaitse ümberkujundamist murrangulise innovatsiooni kaudu ning tulemuslikumaid ja vastupidavamaid kaitsesüsteeme. Et toetada paremini teadus- ja arendustegevuse ning uuenduslike lahendustega seotud

---

9 Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ (ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65–242). ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

hankeid, tuleks direktiiviga 2009/81/EÜ ette näha muudetud ja paindlikum innovatsioonipartnerluse menetlus, mis põhineb direktiivil 2014/24/EL. Samuti tuleks täiendavalt ette näha lihtsustatud menetlus selliste uuenduslike toodete ja teenuste otsehangeteks, mis saadakse konkureerivate paralleelsete teadus- ja arendusprojektide tulemusena. See võimaldaks liikmesriikidel püsida kaitsetehnoloogia valdkonnas esirinnas, edendades samal ajal koostööd ja konkurentsi tööstuspartnerite vahel. Selline lähenemisviisis oleks kasulik muuhulgas seetõttu, et see tagaks uuenduslike lahenduste kiirema kättesaadavuse, väiksemad arendustegevusega seotud riskid ja suurema kulutõhususe, mis lõppkokkuvõttes tooks kaasa suurema kaitsevõime ning konkurentsivõimelisema Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB).

(18) Selleks et tagada liikmesriikidele vajalik paindlikkus esilekerkivatele julgeolekuprobleemidele reageerimisel, on oluline kehtestada ühishangete, sealhulgas valmislahenduste hangete puhul ajaliselt piiratud võimalus kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust. Niisugune ajutine erand võimaldaks liikmesriikidel kiiresti omandada vajaliku kaitsevõime, tagades samas hankemenetlustes teatava paindlikkuse, toetades seeläbi varude kiiret täiendamist ja kaitsevalmiduse suurendamist. Lisaks aitab see, kui liikmesriikidel võimaldatakse ühiselt hankida identseid või vaid väikeste erinevustega kaitseotstarbelisi tooteid, sealhulgas nende hooldusteenust, suurendada liikmesriikide relvajõudude varustuse koostalitlusvõimet ja asendatavust, suurendades seeläbi liidu kaitsevalmidust ja varustuskindlust veelgi.

(19) Vaja on teha rohkem ja tulemuslikumaid ühisinvesteeringuid sellistesse valdkondadesse nagu teadusuuringud, keerukate süsteemide arendamine, turustamine ja hanked, et suurendada liidu tehnoloogilist suveräänsust. Liikmesriikide ühishanked on määrava tähtsusega kaitsevõime valdkonnas tõhususe, tulemuslikkuse ja koostalitlusvõime suurendamisel ning aitavad seega tagada tugevama ja sidusama Euroopa kaitse. Tuginedes komisjoni 2019. aasta teatisele kaitse- ja julgeolekualaseid ühishankeid käsitlevate juhiste kohta,[12] on vaja kehtestada sätted, mis käsitlevad liikmesriikide ühinemist teadus- ja arendustegevusel põhinevate koostööprogrammidega pärast teadus- ja arendustegevuse etapi lõppu, elutsükli hilisemates etappides. Peale selle ja et toetada liidu rahastatavate kaitsealaste teadus- ja arendusprogrammide elutsükli hilisemaid etappe, on vaja selgitada, et liikmesriigid võivad kasutada teadus- ja arendustegevusel põhinevate koostööprogrammide suhtes kohaldatavat erandit samadel tingimustel ka rahastatavate kaitsealaste teadus- ja arendusprogrammide puhul, nagu Euroopa Kaitsefond. See tagaks vajaliku õiguskindluse ja selle, et väljajätmisega erandi abil võimaldatav paindlikkus toetab Euroopa Kaitsefondi projektide jätkamist koostööraamistiku alusel ka pärast teadus- ja arendusetapi lõppu. Samuti selgitataks, et liikmesriigid, kes ühinevad pärast teadus- ja arendusetappi koostööprogrammi tegelike osalejatena, saavad samuti erandit kasutada.

(20) Ühishangete täiendavaks toetamiseks ja õiguskindluse tagamiseks on vaja sätestada direktiivis 2009/81/EÜ eri liikmesriikide ostjaid hõlmavate hangete eeskirjad.

(21) Selleks et tagada liikmesriikidele kaitsealaste riigihangete kavandamisel suurem prognoositavus ja stabiilsus, on vaja muuta raamlepinguid reguleerivaid eeskirju. Eelkõige selleks, et võtta arvesse kaitsesektori eripära, on vaja pikendada

[12] Komisjoni teatis kaitse- ja julgeolekualaseid ühishankeid käsitlevate juhiste kohta (kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihankeid käsitlev direktiiv (ELT C 157, 8.5.2019, lk 1–9).

raamlepingute maksimaalset võimalikku kehtivusaega kümne aastani, et võimaldada liikmesriikidel luua tööstussektoriga pikemaajalisi partnerlussuhteid ja kavandada vajalikke kaitsealaseid hankeid suurema kindlusega, tagades samal ajal, et liidu kaitsealaste hangete eeskirjad on paindlikud ja kohandatud kaitsesektori erivajadustele.

(22) Direktiiv 2009/81/EÜ peaks kajastama ka Euroopa Liidu Kohtu asjakohast kohtupraktikat ja olema kooskõlas direktiivi 2014/24/EL lepingute muutmist käsitlevate sätetega. Täpsemalt tuleks raamlepingu muutmise eeskirju kohaldada direktiivi 2009/81/EÜ puhul samamoodi, nagu seda tehakse direktiivi 2014/24/EL puhul.

(23) Liikmesriikide halduskoormuse vähendamiseks tuleks vähendada kaitsealaste hangetega seotud statistilise aruandluse kohustusi, et riiklikud ametiasutused saaksid keskenduda oma kaitsepoliitika rakendamisele ja ressursside tõhusale kasutamisele. Kuivõrd käesoleva direktiiviga muudetakse direktiivi 2009/81/EÜ, on nende muudatuste õiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 53 lõige 2 ning artiklid 62 ja 114.

(24) Direktiive 2009/43/EÜ ja 2009/81/EÜ tuleks seega vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1
Direktiivi 2009/43/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/43/EÜ muudetakse järgmiselt:

(1) artiklisse 3 lisatakse punkt 8:

„8. „kriis“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ* artikli 1 punktis 10 määratletud kriis“;

_____

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).“;

(2) artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Olenemata lõikest 1 võivad liikmesriigid vabastada kaitseotstarbeliste toodete veod selles lõikes sätestatud eelneva loa taotlemise kohustusest järgmistel juhtudel:

a) tarnija või vastuvõtja on valitsusasutus või osa kaitsejõududest;

aa) vastuvõtja on liidu institutsioon, liidu organ või Euroopa Kaitseagentuur;

b) tarneid teostavad liit, NATO, Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur või muud valitsusvahelised organisatsioonid oma ülesannete täitmiseks;

c) vedu on vajalik liikmesriikidevahelise relvastusalase koostööprogrammi rakendamiseks;

ca) vedu on vajalik liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatava projekti rakendamiseks;

cb) vedu toimub struktureeritud piiriülese tööstuspartnerluse raames;

cc) vedu toimub kriisist tingitud kiireloomulises olukorras;

d) vedu on seotud humanitaarabiga katastroofi korral või annetusega eriolukorras;

da) vedu on seotud Euroopa Liidu lepingu artikli 28 kohastest liidu meetmetest tuleneva sõjalise ja kaitseabiga, kui nõukogu teeb ühehäälse otsuse vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 41 lõikele 2;

e) vedu on vajalik parandamiseks, hooldamiseks, väljapanekuks või demonstreerimiseks või pärast neid.“;

(b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Komisjonil on õigus võtta käesoleva direktiivi täiendamiseks kooskõlas artikliga 13a liikmesriigi taotlusel või omal algatusel vastu delegeeritud õigusakte lõike 2 muutmiseks, et hõlmata täiendavad juhud, mil

a) vedu toimub tingimustel, mis ei mõjuta avalikku korda või avalikku julgeolekut;

b) eelneva loa taotlemise kohustus on pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmist sattunud vastuollu liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega;

c) see on vajalik artikli 1 lõikes 4 osutatud valitsustevaheliseks koostööks;

d) vedu on vajalik piiriüleseks koostööks.“;

(c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid tagavad, et tarnijad, kes soovivad vedada kaitseotstarbelisi tooteid oma vastavatelt territooriumidelt, võivad kasutada üldiseid veolubasid või taotleda koond- või üksikuid veolubasid vastavalt artiklitele 5, 6 ja 7. Ei kehtestata eeltingimusi, mis takistavad tarnijatel kasutada üldiseid veolubasid või taotleda koond- või üksikuid veolubasid, kriteeriumide alusel, mis ei ole seotud nende suutlikkusega täita oma kohustusi veo- ja ekspordikontrolli valdkonnas.“;

(d) lisatakse lõige 8a:

„8a. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 13a liikmesriigi taotlusel või omal algatusel vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks ühtsed tingimused käesoleva artikli lõigete 5 ja 8 kohaldamiseks.“;

(3) artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

(a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) punkt b asendatakse järgmisega:

„b) vastuvõtja on artikli 9 kohaselt sertifitseeritud ettevõtja;“;

ii) lisatakse punkt e:

„e) loa välja andmine on nõutav vastavalt artiklile 5a.“;

(b) lisatakse punktid 2a ja 2b:

„2a. Liikmesriigid näevad oma õigusaktides ette võimaluse kehtestada muid kui artikli 5 lõikes 2 osutatud üldisi veolube.

2b. Komisjonil on õigus võtta käesoleva direktiivi täiendamiseks artiklis 13a sätestatud korras vastu delegeeritud õigusakte, et ühtlustada artikli 5 lõikes 2 osutatud üldiste veolubade minimaalset kohaldamisala.“;

(4) lisatakse artikkel 5a:

„Artikkel 5a

Load vedudeks, mis on vajalikud liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatava projekti rakendamiseks

1. Liikmesriigid annavad välja üldisi veolube vedudeks, mis on vajalikud liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatava projekti rakendamiseks. Neid lube kohaldatakse kõigi kaitseotstarbeliste toodete suhtes ja nendega hõlmatakse kõik projekti elluviimiseks vajalikud veod.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et lõikes 1 osutatud lubade välja andmise süsteemi kohaldatakse ka projektide elutsükli hilisemates etappides, mis leiavad aset pärast liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatavaid etappe.

3. Liikmesriigid ei näe ette täiendavaid tingimusi, näiteks kaitseotstarbeliste toodete lõppkasutusega seotud sertifikaate või ekspordipiiranguid, kui liidu kaitsetööstuse programmi raames sõlmitud rahastamisleping või -kokkulepe hõlmab tingimust, et konkreetse projekti elluviimisega seotud kaitseotstarbelisi tooteid ei jagata ilma sellekohase loata teistega peale rahastamislepingu osaliste või asjaomase lepingu osaliste, rahastaja või ostja või vajaduse korral komisjoni, kui ta ei ole rahastaja ega ostja, ja kontrollikoja, nagu on osutatud lõikes 4.

4. Rahastamislepingus või -kokkuleppes võidakse kindlaks määrata kord, mille alusel võib konkreetse projekti elluviimisega seotud kaitseotstarbelised tooted üle anda kontrollikojale, kui osalejad, rahastajad või ostjad või vajaduse korral komisjon, kui ta ei ole rahastaja ega ostja, on õiguslikult kohustatud seda tegema.“;

(5) artiklisse 8 lisatakse lõige 3a:

„3a. Käesoleva artikli sätteid, eelkõige selle lõike 3 punkte b ja c, kohaldatakse vastavalt mittemateriaalse tehnoloogia siirde suhtes üksnes juhul, kui nende kohaldamine ei too tarnijatele kaasa ebaproportsionaalset aruandluskohustust.“;

(6) artiklit 13a muudetakse järgmiselt:

(a) lisatakse lõige 2a:

„2a. Artikli 4 lõikes 8a osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [muudetud direktiivi vastuvõtmise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.“;

(b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 4 lõigetes 3 ja 8a ning artiklis 13 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.“;

(c) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Artikli 4 lõigete 3 ja 8a ning artikli 13 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule

teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“

Artikkel 2
Direktiivi 2009/81/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/81/EÜ muudetakse järgmiselt:

(1) artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

(a) punktid 15 ja 16 asendatakse järgmisega:

„15. „kandidaat“ – ettevõtja, kes on taotlenud kutset osalemiseks piiratud või läbirääkimistega menetluses, konkurentidega peetavas dialoogis või innovatsioonipartnerluses;

16. „pakkuja“ – ettevõtja, kes on teinud pakkumise avatud menetluse, piiratud või läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse raames;“;

(b) lisatakse punktid 17a ja 17b:

„17a. „keskne hankimine“ – pidevad hanked ühel järgmisel kujul:

a) ostjate jaoks ette nähtud asjade või teenuste hankimine;

b) ostjate jaoks ette nähtud ehitustööde, asjade või teenuste riigihankelepingute või raamlepingute sõlmimine;

17b. „hangete tugiteenused“ – hankemenetlust toetav tegevus, eelkõige järgmisel kujul:

a) tehniline taristu, et võimaldada ostjatel sõlmida ehitustööde, asjade või teenuste riigihanke- või raamlepinguid;

b) hankemenetluse läbiviimise või korraldamise alane nõustamine või

c) hankemenetluse ettevalmistamine ja juhtimine asjaomase ostja nimel;“;

(c) punkt 18 asendatakse järgmisega:

„18. „keskne ostja“ – ostja, kes korraldab keskset hankimist ning võib pakkuda ka hangete tugiteenuseid;“;

(d) lisatakse punkt 18a:

„18a. „avatud menetlus“ – menetlus, mille puhul võivad pakkumise esitada kõik huvitatud ettevõtjad;“;

(e) lisatakse punkt 21a:

„21a. „dünaamiline hankesüsteem“ — täielikult elektrooniline protsess tavapäraste ostude sooritamiseks, mis rahuldab ostja vajadusi turul üldkättesaadaval kujul, mille kasutamisaeg on piiratud ja mis on kogu oma kehtivusaja jooksul avatud kõigile ettevõtjatele, kes vastavad valikukriteeriumidele ja on esitanud tehnilisele kirjeldusele vastava esialgse pakkumise.“;

(f) lisatakse punkt 29:

„29. „hooldus“ – kõik meetmed, mis võetakse kaitseotstarbelise toote valmisoleku ja tegevussuutlikkuse tagamiseks, eelkõige varustuse hoidmiseks kindlaksmääratud seisukorras või selle seisukorra taastamiseks kuni selle kasutusaja lõpuni, sealhulgas meetmed, mis on seotud järgmisega: missioonivalmidus, pikk kasutusiga ja ajakohastamine, kohandamine ja eriotstarbeline kasutamine, inspekteerimine, kapitaalremont, katsetamine, remontimine, muutmine, kasutatavuse põhine liigitamine, parandamine, taastamine, uuesti ülesehitamine, taasväärtustamine, päästmine ja varuosadeks lammutamine.“;

(2) artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

(a) punktis a asendatakse tekst „443 000 eurot“ tekstiga „900 000 eurot“;

(b) punktis b asendatakse tekst „5 538 000 eurot“ tekstiga „7 000 000 eurot“;

(3) artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 9 asendatakse järgmisega:

„9. Raamlepingute ja dünaamiliste hankesüsteemide puhul on arvessevõetav maksumus raamlepingu kogu kehtivusaja või dünaamilise hankesüsteemi kogu kasutusaja jooksul sõlmitavate kõigi riigihankelepingute suurim eeldatav kogumaksumus käibemaksuta.“;

(b) lisatakse lõige 10:

„10. Innovatsioonipartnerluste puhul on arvessevõetav maksumus kavandatava partnerluse kõigis etappides aset leidva teadus- ja arendustegevuse ning samuti kavandatava partnerluse lõpus välja arendatavate ja tarnitavate asjade, teenuste või ehitustööde suurim eeldatav maksumus käibemaksuta.“;

(4) artikkel 10 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 10

Kesksete ostjate sõlmitavad hankelepingud ja raamlepingud

1. Liikmesriigid võivad sätestada, et ostjad võivad hankida ehitustöid, asju ja/või teenuseid keskselt ostjalt või keskse ostja kaudu.

Liikmesriigid võivad samuti sätestada, et ostja võib hankida ehitustöid, asju ja teenuseid, kasutades keskse ostja sõlmitud lepinguid, keskse ostja hallatavat dünaamilist hankesüsteemi või kasutades artikli 29 lõike 2 teises lõigus sätestatud ulatuses raamlepingut, mille on sõlminud keskne ostja, kes korraldab keskset hankimist. Kui keskse ostja hallatavat dünaamilist hankesüsteemi võivad kasutada teised ostjad, tuleb seda mainida sellise dünaamilise hankesüsteemi loomist käsitlevas hanketeates.

Seoses esimese ja teise lõiguga võivad liikmesriigid sätestada, et teatavad riigihanked tuleb läbi viia keskse ostja kaudu või ühe või mitme konkreetse keskse ostja kaudu.

2. Keskselt ostjalt või keskse ostja kaudu ehitustöid, asju ja/või teenuseid ostvad ostjad loetakse käesoleva direktiivi nõuded täitnuteks, kui

(a) neid nõudeid täidab keskne ostja või,

(b) kui keskne ostja ei ole ostja, tema kohaldatavad hankelepingu sõlmimise eeskirjad vastavad käesolevale direktiivile ja sõlmitud hankelepingute suhtes võib kasutada tõhusaid õiguskaitsevahendeid, mis on võrreldavad IV jaotises ette nähtud vahenditega.

Lisaks loetakse ostja oma käesolevast direktiivist tulenevad kohustused täitnuks, kui ta hangib ehitustöid, asju või teenuseid, kasutades keskse ostja sõlmitud lepinguid, keskse ostja hallatavat dünaamilist hankesüsteemi või kasutades artikli 29 lõike 2 teises lõigus sätestatud ulatuses raamlepingut, mille on sõlminud keskne ostja.

Asjaomane ostja vastutab siiski käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest seoses sellise tegevusega, mille ta viib läbi ise, eelkõige:

(a) riigihankelepingu sõlmimine keskse ostja hallatava dünaamilise hankesüsteemi alusel;

(b) minikonkursi korraldamine keskse ostja sõlmitud raamlepingu alusel;

(c) vastavalt artikli 29 lõikele 4 selle kindlaks määramine, milline raamlepingu osaliseks olev ettevõtja täidab asjaomast ülesannet keskse ostja sõlmitud raamlepingu alusel.

3. Ostjad võivad sõlmida keskse ostjaga teenuste riigihankelepingu keskse hankimise korraldamiseks, kasutamata käesolevas direktiivis ette nähtud menetlusi.

Sellised teenuste riigihankelepingud võivad hõlmata ka riigihangete tugiteenuste osutamist.“;

(5) lisatakse artikkel 10a:

„Artikkel 10a
Eri liikmesriikide ostjaid hõlmavad hanked

1. Eri liikmesriikide ostjad võivad kooskõlas käesoleva artikliga tegutseda riigihankelepingute sõlmimisel ühiselt.

Ostjad ei kasuta käesoleva artikli sätteid selleks, et vältida kohustuslike avaliku õiguse sätete kohaldamist kooskõlas liidu õigusega, mida nad peavad kohaldama oma liikmesriigis.

2. Liikmesriik ei keela oma ostjatel kasutada muus liikmesriigis asuvate kesksete ostjate korraldatavat keskset hankimist ega korraldada keskset hankimist muus liikmesriigis asuvatele ostjatele.

Liikmesriigid võivad muus kui ostja liikmesriigis asuva keskse ostja korraldatava keskse hankimise suhtes täpsustada, et nende ostjad võivad kasutada üksnes artikli 1 punkti 17b alapunktis a või b osutatud keskset hankimist.

3. Keskse hankimise korraldamine teises liikmesriigis asuva keskse ostja poolt peab toimuma selle liikmesriigi siseriiklike sätete kohaselt, kus asub asjaomane keskne ostja.

Selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus asub keskne ostja, kohaldatakse ka dünaamilise hankesüsteemi alusel riigihankelepingu sõlmimise ja raamlepingu alusel minikonkursi korraldamise suhtes.

4. Mitu eri liikmesriikide ostjat võivad ühiselt sõlmida riigihankelepinguid, sõlmida raamlepinguid ja hallata dünaamilist hankesüsteemi. Nad võivad samuti artikli 29 lõike 2 teises lõigus kindlaks määratud ulatuses sõlmida lepinguid raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemi alusel.

Kui vajalikke elemente ei reguleerita asjaomaste liikmesriikide vahel sõlmitud rahvusvahelise lepinguga, sõlmivad osalevad ostjad hankelepingu, milles määratakse kindlaks järgmine:

a) poolte vastutusvaldkonnad ja asjakohased kohaldatavad siseriiklikud sätted;

b) hankemenetluse sisemine korraldus, sealhulgas menetluse haldamine, hangitavate ehitustööde, asjade või teenuste jaotamine ning hankelepingute sõlmimine.

Osalev ostja loetakse oma käesoleva direktiivi kohased kohustused täitnuks, kui ta hangib ehitustöid, asju või teenuseid hankemenetluse eest vastutavalt ostjalt. Punktis a osutatud vastutusvaldkondade ja kohaldatava siseriikliku õiguse kindlaksmääramisel võivad osalevad ostjad jagada konkreetsed vastutusvaldkonnad omavahel ning määrata kindlaks vastavate liikmesriikide kohaldatavad siseriiklikud sätted. Vastutuse jaotust ja sellest tulenevalt kohaldatavat siseriiklikku õigust mainitakse ühiselt sõlmitud riigihankelepingute hankedokumentides.

5. Kui mitu eri liikmesriikide ostjat on liidu õiguse alusel asutanud ühise juriidilise isiku, lepivad osalevad ostjad ühise juriidilise isiku pädeva organi otsusega kokku, et kohaldatakse ühe järgmise liikmesriigi siseriiklikke hanke-eeskirju:

a) selle liikmesriigi siseriiklike sätete kohased eeskirjad, kus on ühise juriidilise isiku registrijärgne asukoht;

b) selle liikmesriigi siseriiklike sätete kohased eeskirjad, kus ühine juriidiline isik tegutseb.

Esimeses lõigus osutatud kokkulepet võib kohaldada tähtajatult, kui nii on sätestatud ühise juriidilise isiku asutamisaktis, või teatava ajavahemiku jooksul või teatavat tüüpi hankelepingute suhtes või ühe või mitme sõlmitud üksiku hankelepingu suhtes.“;

(6) Artikli 13 punktid c ja d asendatakse järgmisega:

„c) riigihankelepingud, mis sõlmitakse uurimis- ja arendustegevusel põhineva koostööprogrammi raames, mida viivad ühiselt läbi vähemalt kaks liikmesriiki, et töötada välja uus toode või ajakohastused, mis toovad kaasa olemasoleva toote olulised muutused või olulised täiustused, ja vajaduse korral selle toote kogu elutsükli või selle osade hilisemate etappide puhul. Kui liikmesriik saab pärast koostööprogrammi uurimis- ja arendusetapi lõppu selle programmi täisliikmeks, kohaldatakse toote elutsükli hilisemate etappide puhul käesolevat artiklit ühineva liikmesriigi suhtes. Liidu institutsioonide või asutuste hallatav teadus- ja arendusprojekt, mida rakendatakse kooskõlas liidu eeskirjadega ja mida rahastatakse liidu eelarvest, kujutab endast koostööprogrammi, mida viivad ühiselt ellu vähemalt kaks liikmesriiki ja mida võib jätkata teadus- ja arendusetapile järgnevates etappides; viimasel juhul võib jätkuprogrammi raames sõlmitud hankelepingute suhtes samuti kohaldada käesoleva artikli kohast erandit;

d) kolmandas riigis sõlmitud riigihankelepingud, sealhulgas tsiviilostude lepingud, mida täidetakse, kui väed paigutatakse või saadetakse õppustele väljapoole liidu territooriumi, kui operatiivvajaduste tõttu tuleb need sõlmida operatsioonide piirkonnas asuvate ettevõtjatega;“;

(7) artikli 25 teine ja kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Riigihankelepingute sõlmimisel võivad ostjad kasutada avatud menetlust, piiratud menetlust või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlust.

Artiklites 27 või 27a osutatud asjaoludel võivad ostjad riigihankelepingute sõlmimiseks kasutada konkurentidega peetavat dialoogi või innovatsioonipartnerlust.“;

(8) artikli 27 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Eriti keeruliste riigihankelepingute puhul võivad liikmesriigid sätestada, et ostja võib kasutada konkurentidega peetavat dialoogi käesoleva artikliga ettenähtud korras, kui avatud menetlus, piiratud menetlus või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlus ei võimalda ostja arvates riigihankelepingut sõlmida.

Riigihankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumise alusel, mis on lepingu sõlmimise ainus kriteerium.“;

(9) lisatakse artikkel 27a:

„Artikkel 27a
Innovatsioonipartnerlus

1. Iga ettevõtja võib esitada hanketeate peale innovatsioonipartnerluses osalemise taotluse, esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks ostja poolt nõutava teabe.

   Ostja määrab hankedokumentides kindlaks vajaduse selliste innovatiivsete toodete, teenuste või ehitustööde järele, mida ei ole võimalik rahuldada turul juba olemasolevate toodete, teenuste või ehitustööde ostmisega. Samuti osutab ta, milliste selle kirjelduse elementide näol on tegu miinimumnõuetega, millele kõik pakkumised peaksid vastama. Esitatud teave peab olema piisavalt täpne, et võimaldada ettevõtjatel kindlaks teha nõutava lahenduse olemus ja ulatus ning otsustada, kas esitada hankemenetluses osalemise taotlus.

   Ostja võib teha otsuse luua innovatsioonipartnerlus ühe või mitme partneriga, kes tegelevad eraldi uurimis- ja arendustegevusega.

   Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast. Ostja hindab ettevõtjate esitatud teavet ja kutsub sobivad kandidaadid menetluses osalema. Ostja võib menetluses osalema kutsutavate sobivate kandidaatide arvu piirata. Hankeleping sõlmitakse kooskõlas artikliga 47 parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel, mis on pakkumiste hindamise ainus kriteerium.

2. Innovatsioonipartnerluse eesmärk on uuenduslike toodete, teenuste või ehitustööde väljatöötamine ning selle tulemusena saadud asjade, teenuste või ehitustööde hilisem ostmine, tingimusel et need on ostjate ja osalejate vahel kokku lepitud kvaliteedi ja hinnaga.

   Innovatsioonipartnerlus ehitatakse üles järjestikuste etappidena, lähtudes teadusuuringute ja innovatsiooniprotsessi osadest, mis võib hõlmata ka toodete tootmist, teenuste osutamist või ehitustööde tegemist. Innovatsioonipartnerlusega kehtestatakse vahe-eesmärgid, mille partnerid peaksid täitma, ning nähakse ette tasu maksmine sobivate osamaksetena.

   Nende eesmärkide alusel võib ostja teha pärast igat etappi otsuse lõpetada innovatsioonipartnerlus või, kui innovatsioonipartnerlus on loodud mitme partneriga, vähendada partnerite arvu üksikute lepingute lõpetamise teel, tingimusel et ostja on hankedokumentides ette näinud sellised võimalused ja nende kasutamise tingimused.

3. Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti, peab ostja pakkujatega läbirääkimisi talle esitatud esialgsete ja kõigi järgnevate pakkumiste, välja arvatud lõplike pakkumiste üle, et parandada nende sisu.

   Läbirääkimisi ei peeta miinimumnõuete ning pakkumiste hindamise kriteeriumide üle.

4. Läbirääkimiste ajal tagavad ostjad kõigi pakkujate võrdse kohtlemise. Seetõttu ei avalda nad teavet diskrimineerival viisil, mis võib anda mõnele pakkujale teiste ees eelise. Nad

teavitavad kõiki pakkujaid, kelle pakkumisi ei ole lõike 5 kohaselt kõrvale jäetud, kirjalikult kõigist tehnilises kirjelduses või muudes hankedokumentides tehtud muudatustest. Pärast kõnealuste muudatuste tegemist annavad ostjad pakkujatele piisavalt aega, et vajaduse korral pakkumisi muuta ja uuesti esitada.

Kooskõlas artikliga 6 ei avalda ostjad teistele läbirääkimistel osalejatele kandidaadi või pakkuja esitatud konfidentsiaalset teavet ilma kandidaadi või pakkuja nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise konfidentsiaalsuse nõudest loobumisena, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetse teabe kavandatavale edastamisele.

5. Innovatsioonipartnerluse menetluste jooksul võivad läbirääkimised toimuda järjestikuste etappidena, et vähendada läbirääkimistel arutatavate pakkumiste arvu, kohaldades hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või muus hankedokumendis esitatud pakkumiste hindamise kriteeriume. Ostja näitab hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või muus hankedokumendis ära, kas ta kavatseb seda võimalust kasutada. Enne käimasoleva etapi lõppu võib ostja määrata kindlaks pakkumiste hindamise kriteeriumid ja maksimaalse kulusumma, mida kasutatakse järgmises etapis osalevate pakkumiste valimiseks. Kõnealused hindamiskriteeriumid ja maksimaalne kulusumma peavad olema proportsionaalsed käimasoleva etapi oodatavate tulemustega ja innovatsioonipartnerluse eesmärkidega. Kui eelmises etapis kõrvale jäetud pakkuja muutub hindamiskriteeriumidest ja maksimaalsest kulusummast tulenevalt järgmises etapis abikõlblikuks, kutsutakse ta osalema järgmises etapis.

6. Taotlejate vahel valikut tehes kohaldavad ostjad eelkõige kriteeriume, mis puudutavad kandidaatide suutlikkust teadus- ja arendustegevuse ning innovatiivsete lahenduste väljatöötamise ja rakendamise valdkonnas.

   Ainult sellised ettevõtjad, kellele ostja on esitatud nõutava teabe hindamise põhjal kutse saatnud, võivad esitada teadus- ja arendusprojekte eesmärgiga rahuldada ostja kindlaks määratud vajadusi, mida ei ole võimalik rahuldada olemasolevate lahenduste abil.

   Ostja määratleb hankedokumentides intellektuaalomandi õiguste suhtes kohaldatava korra. Mitme partneriga loodud innovatsioonipartnerluse puhul ei avalda ostja kooskõlas artikliga 6 teistele partneritele pakutud lahendusi ega muud konfidentsiaalset teavet, mille partner on partnerluse raames edastanud, ilma selle partneri nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise konfidentsiaalsuse nõudest loobumisena, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetse teabe kavandatavale edastamisele.

7. Ostja tagab, et partnerluse struktuur ning eelkõige selle eri etappide kestus ja maksumus peegeldavad kavandatava lahenduse uuenduslikkust ning turul seni kättesaamatu innovatiivse lahenduse väljatöötamiseks vajalike teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse etappe. Hangitavate asjade, teenuste ja ehitustööde eeldatav maksumus ei tohi olla ebaproportsionaalne võrreldes nende väljaarendamiseks tehtavate investeeringutega.“;

(10) artiklit 28 muudetakse järgmiselt:

   (a) punkt 1 asendatakse järgmisega:

   „1. Ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute puhul:

   a) kui avatud menetluse, piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse raames ei ole esitatud ühtki pakkumist või nõuetele vastavat pakkumist või ühtki osalemistaotlust, tingimusel et riigihankelepingu

algtingimusi sellega oluliselt ei muudeta ja komisjonile esitatakse taotluse korral aruanne;

b) kui avatud menetluse, piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse raames esitatud pakkumised ei vasta nõuetele või kui pakkumised ei ole kooskõlas artiklitele 5, 19, 21 kuni 24 ning II jaotise VII peatükile vastavate siseriiklike sätetega, tingimusel et

i) riigihankelepingu algtingimusi ei muudeta sellega oluliselt ning

ii) läbirääkimistega menetlusse kaasatakse kõik ja ainult sellised pakkujad, kes vastavad artiklite 39–46 kriteeriumidele ning kes esitasid algse avatud menetluse, piiratud menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse raames pakkumismenetluse vorminõuetele vastavad pakkumised;

c) kui kriisiolukorrast tingitud kiireloomulisus ei võimalda järgida avatud menetluses, piiratud menetlustes või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluses nõutavaid tähtaegu, sealhulgas artikli 33 lõikes 7 nimetatud lühendatud tähtaegu. See võib kehtida näiteks artikli 23 teise lõigu punktis d osutatud juhul;

d) äärmise vajaduse korral, kui ootamatute sündmuste tagajärjel tekkinud kiireloomulise olukorra tõttu, mida asjaomased ostjad ei saanud ette näha, ei ole võimalik avatud menetluse, piiratud menetluse või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse tähtajast, sealhulgas artikli 33 lõikes 7 nimetatud lühendatud tähtajast kinni pidada. Kiireloomulise olukorra põhjendamiseks esitatavad asjaolud ei tohi mingil juhul johtuda ostjatest;

e) kui tehnilistel või ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel saab riigihankelepingu sõlmida ainult ühe konkreetse ettevõtjaga;“;

(b) punkti 2 lisatakse alapunkt c:

„c) kui ostja sõlmib lepingu pärast paralleelseid konkureerivaid teadus- ja arendustegevuse projekte mitme ettevõtjaga, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

(i) paralleelsed konkureerivad teadus- ja arendustegevuse lepingud on sõlminud ostja, kes hangib tooteid või teenuseid pärast väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlust, piiratud menetlust või avatud hankemenetlust;

(ii) hangitavad tooted või teenused on ühe teadus- ja arendustegevuse lepingu tulemus;

(iii) toodete või teenuste väärtus ei ületa nende aluseks oleva teadus- ja arendustegevuse lepingu kümnekordset väärtust;

(iv) töövõtjad ja nende alltöövõtjad on asutatud ja nende peamine tegevuskoht on liikmesriigis või EMP EFTA riigis ning nad täidavad teadus- ja arendustegevuse lepingut ja tarnelepingut, kasutades ressursse, mis asuvad liikmesriigis või EMP EFTA riigis;

(v) töövõtjate ja nende alltöövõtjate juhtimisstruktuurid on asutatud liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas;

(vi) töövõtjad ja nende alltöövõtjad ei ole sellise kolmanda riigi kontrolli all, mis ei ole EMP EFTA riik ega Ukraina, ega sellise kolmanda riigi üksuse kontrolli all, mis ei ole asutatud EMP EFTA riigis ega Ukrainas;

(vii) tooted on projekteeritud liidus või EMP EFTA riigis või Ukrainas ning nende suhtes ei oma kontrolli ega sea piiranguid selline kolmas riik, mis ei ole EMP EFTA riik ega Ukraina, ega sellise kolmanda riigi üksus, mis ei ole asutatud EMP EFTA riigis ega Ukrainas;“;

(c) punkti 3 lisatakse alapunkt d:

„d) kui kaitseotstarbelise varustuse ühishanke lepingu sõlmivad enne 1. jaanuari 2031 vähemalt kolme liikmesriigi ostjad, tingimusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:

(i) asjaomaste liikmesriikide ostjad hangivad identseid kaitseotstarbelisi tooteid või ainult väikeste erinevustega tooteid;

(ii) leping hõlmab lisaks kaitseotstarbeliste toodete hankimisele vähemalt hangitud kaitseotstarbeliste toodete ühist hooldust. Nõudest, et leping peab hõlmama ühist hooldust, võib loobuda, kui hangitav kaitseotstarbeline toode tavaliselt hooldust ei vaja;

(iii) ühishankega seotud töövõtjad peavad olema asutatud ja nende juhtimisstruktuurid peavad asuma liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas. Nad ei tohi olla sellise kolmanda riigi kontrolli all, mis ei ole EMP EFTA riik või Ukraina, ega muu kolmanda riigi üksuse kontrolli all, mis ei ole asutatud liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas;

(iv) nõukogu määruse (EL) 2025/1106* artikli 16 lõikeid 5, 6 ja 9 kohaldatakse niivõrd, kuivõrd nendega osutatakse töövõtjatele;

(v) ühishankega seotud töövõtjad võidakse lugeda punktides ii ja iii osutatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele vastavaks, kui nad on täitnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2018/1092**, (EL) 2021/697***, (EL) 2023/1525**** või (EL) 2023/2418***** kohased samaväärsed tingimused ning kui ükski hilisem muudatus ei sea kõneluste tingimuste täitmist kahtluse alla;

(vi) ühishankega seotud töövõtjate ja alltöövõtjate taristu, rajatised, vara ja ressursid, mida kasutatakse ühishanke jaoks, peavad paiknema mõne liikmesriigi või EMP EFTA riigi territooriumil. Kui ühishankega seotud töövõtjal või alltöövõtjal ei ole liikmesriigi või EMP EFTA riigi territooriumil hõlpsasti kättesaadavaid alternatiive või asjakohast taristut, rajatisi, vara ega ressursse, võib ta kasutada oma taristut, rajatisi, vara ja ressursse, mis paiknevad või mida hoitakse väljaspool neid territooriume, eeldusel et nende kasutamine ei ole vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega;

(vii) väljastpoolt liitu või EMP EFTA riike pärit komponentide maksumus ei tohi olla suurem kui 35 % lõpptoote komponentide hinnangulisest maksumusest;“;

---

* Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ (ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/1092, 18. juuli 2018, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm eesmärgiga toetada liidu kaitsetööstuse konkurentsi- ja uuendusvõimet (ELT L 200, 7.8.2018, lk 30–43, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1525, mis käsitleb laskemoona tootmise toetamist (ELT L 185, 24.7.2023, lk 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

(d) punkti 4 alapunkt b asendatakse järgmisega:

„b) uute ehitustööde või teenuste puhul, mis seisnevad samalaadsete ehitustööde või teenuste kordamises, mille kohta sama ostja on ettevõtjaga esialgse riigihankelepingu sõlminud, tingimusel et need ehitustööd või teenused vastavad avatud menetluse, piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse alusel sõlmitud esialgse riigihankelepingu objektiks olevale põhiprojektile.

Niipea, kui esialgne projekt on pakkumisele üles seatud, teatatakse kõnealuse menetluse kasutamise võimalusest ning ostjad võtavad artikli 8 kohaldamisel arvesse järgnevate ehitustööde või teenuste eeldatavat kogumaksumust.

Seda menetlust võib kasutada üksnes viie aasta jooksul pärast esialgse riigihankelepingu sõlmimist, välja arvatud erandjuhtudel, mis määratakse kindlaks, arvestades toodete, seadmete või süsteemide eeldatavat kasutusiga ning tehnilisi probleeme, mida tarnija vahetamine võiks põhjustada;“;

(e) punkt 5 asendatakse järgmisega:

„5. Riigihankelepingute puhul, mis on seotud liikmesriigi välismaal tegutsevate või tegutsema asuvate relva- või julgeolekujõudude õhu- või meretranspordi teenustega, juhul kui ostja peab hankima selliseid teenuseid ettevõtjatelt, kes tagavad oma pakkumise kehtivuse nii lühikeseks perioodiks, et avatud menetluse, piiratud menetluse või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse tähtajast, sealhulgas artikli 33 lõikes 7 nimetatud lühendatud tähtajast ei ole võimalik kinni pidada.“;

(11) artikli 29 lõike 2 neljas lõik asendatakse järgmisega:

„Raamlepingu kehtivusaeg ei tohi ületada kümmet aastat, välja arvatud erandjuhtudel, mis määratakse kindlaks, arvestades toodete, seadmete või süsteemide eeldatavat kasutusiga ning tehnilisi probleeme, mida tarnija vahetamine võiks põhjustada.“;

(12) II jaotise V peatükki lisatakse artikkel 29a:

„Artikkel 29a
Dünaamilised hankesüsteemid

1. Üldkasutatavate toodete puhul, mis sellisel kujul, nagu neid üldiselt turul pakutakse, vastavad ostja nõuetele, võivad ostjad kasutada dünaamilist hankesüsteemi. Dünaamiline

hankesüsteem on täielikult elektrooniliselt hallatav protsess ja see on hankesüsteemi kasutusajal avatud kõigile kvalifitseerimise tingimustele vastavatele ettevõtjatele. Selle võib jagada toodete, ehitustööde või teenuste kategooriateks, mis määratletakse objektiivselt asjaomase kategooria raames läbi viidava riigihanke omaduste alusel. Selliseks omaduseks võib muu hulgas olla edaspidi sõlmitavate konkreetsete hankelepingute maksimaalne maksumus või konkreetne geograafiline ala, kus edaspidi sõlmitavad konkreetsed hankelepingud tuleb täita.

2. Hangete teostamiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel järgivad ostjad piiratud hankemenetluse eeskirju. Süsteemiga võivad liituda kõik kvalifitseerimise tingimustele vastavad kandidaadid. Kui ostjad on süsteemi jaotanud käesoleva artikli lõike 1 kohaselt asjade, ehitustööde või teenuste kategooriateks, määravad nad iga kategooria puhul kohaldatavad kvalifitseerimise tingimused.

   Olenemata artiklist 33 kohaldatakse järgmisi tähtaegu:

(a) osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates hanketeate saatmise või alates huvi kinnitamise ettepaneku saatmise kuupäevast, kui riigihange kuulutatakse välja eelteatega. Osalemistaotluste laekumise suhtes ei kohaldata muid täiendavaid tähtaegu, kui pakkumise esitamise ettepanek esimese konkreetse hankelepingu sõlmimiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel on juba esitatud;

(b) pakkumiste laekumise miinimumtähtaeg on vähemalt kümme päeva alates pakkumise esitamise ettepaneku saatmise kuupäevast.

3. Kogu dünaamilise hankesüsteemiga seotud teabevahetus toimub ainult elektrooniliste vahendite abil.

4. Dünaamilise hankesüsteemi alusel hankelepinguid sõlmides peavad ostjad:

(a) hanget välja kuulutades selgelt märkima, et kasutusel on dünaamiline hankesüsteem;

(b) osutama hankedokumentides vähemalt kõnealuse süsteemi alusel kavandatavate riigihangete olemusele ja hinnangulisele kogusele, samuti vajalikule teabele dünaamilise hankesüsteemi ja selle toimimisviisi, kasutatavate elektrooniliste seadmete ning ühenduse tehnilise korralduse ja kirjelduste kohta;

(c) osutama asjade, ehitustööde või teenuste kategooriateks jagamisele, kui seda tehakse, ning neid määratlevatele omadustele;

(d) võimaldama hankedokumentidele piiramatut ja täielikku otsest juurdepääsu kogu süsteemi kehtivusaja jooksul.

5. Ostjad võimaldavad kõigil ettevõtjatel kogu dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja jooksul esitada taotlusi süsteemiga liitumiseks lõikes 2 sätestatud tingimuste kohaselt. Ostjad annavad taotlustele kvalifitseerimise tingimuste alusel hinnangu kümne tööpäeva jooksul alates taotluste laekumisest. Seda tähtaega võib põhjendatud üksikjuhtudel pikendada 15 tööpäevani, eelkõige tulenevalt vajadusest vaadata läbi täiendavaid dokumente või muul viisil kontrollida vastavust kvalifitseerimise tingimustele.

   Olenemata esimesest lõigust võib ostja seni, kuni pakkumise esitamise ettepanek esimese konkreetse hankelepingu sõlmimiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel ei ole veel esitatud, pikendada hindamisperioodi, tingimusel et pikendatud hindamisperioodi jooksul ei esitata pakkumise esitamise ettepanekut. Ostja peab hankedokumentides märkima, kui pikk on pikendatud periood, mida ta kavatseb kohaldada.

   Ostja annab asjaomasele ettevõtjale esimesel võimalusel teada, kas tal lubatakse dünaamilise hankesüsteemiga liituda.

6. Dünaamilise hankesüsteemi alusel toimuva iga konkreetse riigihanke puhul teeb ostja kõigile liitumiseks loa saanud osalejatele artikli 34 kohaselt ettepaneku esitada pakkumine. Kui dünaamiline hankesüsteem on jaotatud ehitustööde, asjade või teenuste kategooriateks, teeb ostja konkreetsele asjaomasele riigihankele vastava kategooriaga liitumiseks loa saanud osalejatele ettepaneku esitada pakkumine.

   Leping sõlmitakse pakkujaga, kes on esitanud dünaamilise hankesüsteemi hanketeates või eelteate kasutamise korral huvi kinnitamise ettepanekus esitatud pakkumiste hindamise kriteeriumite alusel parima pakkumise. Vajaduse korral võib need kriteeriumid pakkumise esitamise ettepanekus täpsemalt sõnastada.

7. Ostja teatab riigihanget välja kuulutades dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja. Ta teavitab komisjoni kehtivusaja mis tahes muutusest, kasutades järgmisi standardvorme:

(a) dünaamilise hankesüsteemi esialgseks väljakuulutamiseks kasutatud vorm, kui kehtivusaega muudetakse süsteemi kehtivust lõpetamata;

(b) artikli 30 lõike 3 kohane hankelepingu sõlmimise teade, kui süsteemi kehtivus lõpetatakse.

8. Enne dünaamilise hankesüsteemi kehtivuse algust ega selle ajal ei tohi nõuda tasu neilt ettevõtjatelt, kes dünaamilise hankesüsteemi vastu huvi tunnevad või selles osalevad.“;

(13) artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Ostjad, kes kavatsevad sõlmida riigihankelepingu või raamlepingu, kasutades selleks avatud menetlust, piiratud menetlust, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlust, konkurentidega peetavat dialoogi või innovatsioonipartnerlust, teatavad sellest hanketeatega.“;

(b) lisatakse lõige 2a:

„2a. Dünaamilisel hankesüsteemil põhineva iga hankelepingu sõlmimise puhul saadab ostja hankelepingu sõlmimise teate 30 päeva jooksul pärast hankelepingu sõlmimist. Ta võib sellised teated kvartalite kaupa rühmitada. Sel juhul edastab ta selliselt rühmitatud teated 30 päeva jooksul pärast iga kvartali lõppu.“;

(14) artikli 33 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi ja innovatsioonipartnerluse kasutamise puhul on osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg 37 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.

Piiratud menetluse puhul on pakkumiste laekumise miinimumtähtaeg 40 päeva alates kutse saatmise kuupäevast.“;

(15) artikli 34 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetavate dialoogide ja innovatsioonipartnerluse puhul teevad ostjad kõigile väljavalitud kandidaatidele samal ajal kirjaliku ettepaneku esitada oma pakkumised või, kui tegu on konkurentidega peetavate dialoogidega, osaleda läbirääkimistel, või, kui tegu on innovatsioonipartnerlusega, esitada osalemistaotlus.“;

(16) artiklit 35 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ostjad teavitavad kandidaate ja pakkujaid võimalikult kiiresti riigihankelepingu sõlmimise, raamlepingu sõlmimise või dünaamilise hankesüsteemiga liitumise lubamise kohta tehtud otsusest, sealhulgas põhjustest, miks otsustati mitte sõlmida riigihankelepingut või raamlepingut, mille kohta on esitatud hankekuulutus, või alustada menetlust uuesti või mitte luua dünaamilist hankesüsteemi; kõnealune teave esitatakse kirjalikult ostjale esitatud taotluse põhjal.“;

(b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ostjad võivad siiski otsustada jätta avaldamata teatavad lõikes 1 osutatud andmed seoses riigihankelepingu või raamlepingu sõlmimisega või dünaamilise hankesüsteemiga liitumise lubamisega, kui selliste andmete avaldamine takistaks seaduste rakendamist, oleks muul viisil vastuolus üldiste huvidega, eelkõige kaitse- ja julgeolekuhuvidega, või kahjustaks era- või avalik-õiguslike ettevõtjate õigustatud ärihuve või nendevahelist ausat konkurentsi.“;

(17) II jaotise VII peatüki 2. jakku lisatakse artiklid 46a ja 46b:

„Artikkel 46a
Nõuetele vastavate taotlejate arvu piiramine osalemiskutse esitamisel

1. Piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi ja innovatsioonipartnerluse puhul võib ostja piirata nende kvalifitseerimise tingimustele vastavate kandidaatide arvu, kellele ta teeb ettepaneku esitada pakkumine või osaleda dialoogis, kui on olemas lõike 2 kohane minimaalne arv kvalifitseeritud kandidaate.

2. Ostja esitab hanketeates või huvi kinnitamise ettepanekus objektiivsed ja mittediskrimineerivad eeskirjad või kriteeriumid, mida ta kavatseb kohaldada, ja menetluses osalema kutsutavate taotlejate minimaalse ja vajaduse korral maksimaalse arvu.

Piiratud hankemenetluse puhul on minimaalseks taotlejate arvuks viis. Väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi ja innovatsioonipartnerluse puhul on minimaalne kandidaatide arv kolm. Igal juhul peab kutsutud kandidaatide arv olema piisav, et tagada tõeline konkurents.

Ostja kutsub osalema miinimumarvuga vähemalt võrdse arvu kandidaate. Kui kvalifitseerimise tingimustele ja artikli 38 lõikes 3 osutatud minimaalsele suutlikkuse tasemele vastavate kandidaatide arv on miinimumarvust väiksem, võib ostja menetlust jätkata, kutsudes osalema nõutava suutlikkusega kandidaadid. Sama menetlusega seoses ei tohi ostja kaasata ettevõtjaid, kes ei taotlenud osalemist, ega kandidaate, kellel puudub nõutav suutlikkus.

Artikkel 46b
Pakkumiste ja lahenduste arvu piiramine

Ostja, kes otsustab vähendada läbirääkimise protsessi võetavate pakkumiste arvu artikli 26 lõike 3 kohaselt ja arutlusele võetavate lahenduste arvu artikli 27 lõike 4 kohaselt, kohaldab hankedokumentides märgitud pakkumiste hindamise kriteeriume.

Lõppetapis alles jääv arv peab tagama tõelise konkurentsi, kui on olemas piisav arv pakkujaid, lahendusi või nõuetele vastavaid kandidaate.“;

(18) II jaotise VII peatüki 3. jakku lisatakse artikkel 49a;

„Artikkel 49a

Hankelepingute muutmine nende kehtivusajal

1. Hankelepinguid ja raamlepinguid võib ilma käesoleva direktiivi kohaselt uut hankemenetlust korraldamata muuta järgmistel juhtudel:

(a) kui muudatused, sõltumata nende rahalisest väärtusest, olid esialgsetes hankedokumentides ette nähtud selgete, täpsete ja ühemõtteliste läbivaatamisklauslitega, mis võivad hõlmata hinna läbivaatamise klausleid või võimalusi. Sellistes klauslites märgitakse võimalike muudatuste või võimaluste ulatus ja olemus ning ka tingimused, mille korral neid võib kasutada. Nendega ei nähta ette muudatusi, millega muudetaks lepingu või raamlepingu üldist olemust;

(b) kui algne töövõtja osutab täiendavaid ehitustöid või -teenuseid või tarnib täiendavalt asju, mis on muutunud vajalikuks ning mida esialgne riigihange ei sisaldanud, juhul kui töövõtja vahetamine

(i) ei ole majanduslikel või tehnilistel põhjustel võimalik, kuna need ei ole omavahel vahetatavad või koostoimivad olemasolevate seadmete, teenuste või rajatistega, mis tarniti või osutati esialgse riigihanke raamides, ja

(ii) põhjustaks ostjale olulist ebamugavust või topeltkulusid.

Siiski ei või maksumuse suurenemine ületada 50 % esialgse lepingu maksumusest. Mitme järjestikuse muudatuse korral kohaldatakse seda piirangut iga muudatuse maksumuse suhtes. Selliseid järjestikusi muudatusi ei tohi teha selleks, et hoiduda kõrvale käesoleva direktiivi sätetest;

(c) kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

(i) muudatuse vajadus tuleneb olukorrast, mida hoolas ostja ei saanud ette näha;

(ii) muudatusega ei muudeta hankelepingu üldist olemust;

(iii) mis tahes maksumuse suurenemine ei ületa 50 % esialgse lepingu või raamlepingu maksumusest. Mitme järjestikuse muudatuse korral kohaldatakse seda piirangut iga muudatuse maksumuse suhtes. Selliseid järjestikusi muudatusi ei tohi teha selleks, et hoiduda kõrvale käesoleva direktiivi sätetest;

(d) kui uus töövõtja asendab töövõtjat, kellega ostja algselt lepingu sõlmis, ühel järgmisel põhjusel:

(iv) ühemõtteline läbivaatamisklausel või -võimalus kooskõlas punktiga a;

(v) algse töövõtja täielik või osaline asendamine, tulenevalt ettevõtte restruktureerimisest, sealhulgas ülevõtmisest, ühinemisest, omandamisest või maksejõuetuks muutumisest, teise algseid kvalitatiivseid kvalifitseerimise tingimusi täitva ettevõtjaga, kui sellega ei kaasne muid olulisi lepingu muudatusi ning selle eesmärk ei ole käesoleva direktiivi kohaldamisest kõrvale hoida, või

(vi) ostja täidab ise peatöövõtja kohustusi alltöövõtjate ees, kui see võimalus on siseriiklikus õiguses artikli 21 kohaselt ette nähtud;

(e) kui muudatused ei ole sõltumata oma maksumusest lõike 2 tähenduses olulised.

Ostjad, kes on hankelepingut muutnud punktides b ja c osutatud juhtudel, avaldavad *Euroopa Liidu Teatajas* sellekohase teate. Teade peab sisaldama *mutatis mutandis* lepingu sõlmimise teates nõutavat teavet.

2. Lõike 1 punktides b ja c nimetatud maksumuse arvutamisel on kontrollväärtuseks uuendatud maksumus, kui leping sisaldab indekseerimisklauslit.

3. Hankelepingu või raamlepingu kehtivusajal tehtud muudatust käsitatakse lõike 1 punkti e tähenduses olulisena, kui sellega muutub hankeleping või raamleping olemuselt olulisel määral võrreldes algselt sõlmitud hankelepingu või raamlepinguga. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, käsitatakse muudatust igal juhul olulisena, kui on täidetud üks või mitu järgmist tingimust:

(a) muudatusega lisatakse tingimusi, mis oleksid võimaldanud osaleda ka muudel kui algselt välja valitud kandidaatidel või aktsepteerida muid kui algselt aktsepteeritud pakkumisi või mis oleksid hankemenetlusse kaasanud täiendavaid osalejaid, kui neid oleks rakendatud algses hankemenetluses;

(b) muudatusega muudetakse hankelepingu või raamlepingu majanduslikku tasakaalu töövõtja jaoks soodsamaks viisil, mida ei olnud algses hankelepingus või raamlepingus ette nähtud;

(c) muudatusega laiendatakse hankelepingu või raamlepingu reguleerimisala märkimisväärselt;

(d) uus töövõtja asendab seda töövõtjat, kellega ostja algselt hankelepingu sõlmis, muudel kui lõike 1 punktis d osutatud juhtudel.

4. Käesoleva direktiivi kohaselt uue hankemenetluse korraldamine on nõutav hankelepingu või raamlepingu kehtivusajal selle sätetesse muude kui lõikes 1 ette nähtud muudatuste tegemisel.“;

(19) artiklid 65, 66 ja 68 jäetakse välja.

Artikkel 3

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt […]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid õigus- ja haldusnorme alates […].

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile nende poolt käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv jõustub […] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel *president*	*Nõukogu nimel* *eesistuja*